Klimaatbegroting Breda 2027-2030

De gemeente Breda streeft naar een robuust energiesysteem en klimaatneutraliteit in 2044. Voor 2030 betekent dit een reductie van 55% CO_2-uitstoot ten opzichte van 1990. Uit de meest recente klimaatmonitor blijkt dat Breda op koers ligt voor deze doelstelling. De opgave stopt daar echter niet. Om in 2044 klimaatneutraal te zijn, is verdere versnelling nodig. Tegelijkertijd moeten we bouwen aan een nieuw energiesysteem waarin elektriciteit, warmte en mobiliteit steeds sterker met elkaar samenhangen. Daarbij hebben we te maken met netcongestie, grote stedelijke ontwikkelingen en huishoudens en ondernemers die geraakt worden door energiearmoede en vervoersarmoede als gevolg van gestegen prijzen.

Wat we daarom gaan doen, is investeren in slimme oplossingen en efficiënter energiegebruik, duurzame opwek, energieopslag en buurtbatterijen. Ook ondersteunen we bedrijven en bedrijventerreinen bij elektrificatie, het omgaan met netcongestie en het ontwikkelen van collectieve oplossingen. Daarmee draagt de klimaat- en energieopgave bij aan de schaalsprong van Breda en aan bestaanszekerheid, kansengelijkheid en leefbaarheid.

Hoe we dat aanpakken, is door de opgave integraal te benaderen. Warmte, elektriciteit en mobiliteit grijpen steeds meer in elkaar en vragen om samenhangende keuzes. De focus ligt op duurzame en voldoende stroom, betrouwbare warmte en betaalbaarheid. Dat kunnen we niet alleen: samenwerking tussen bewoners, marktpartijen, overheden en netbeheerders is randvoorwaardelijk voor realisatie. Tegelijkertijd nemen energieonafhankelijkheid, nationale en Europese wetgeving en regionale en provinciale ontwikkelingen in belang toe. Met de Wcw en Wgiw legt de wetgever bovendien nadrukkelijk taken bij de gemeente neer. Breda wil hierin een proactieve partner zijn.

Deze klimaatbegroting werkt deze lijn uit in 4 onderdelen:

- **We pakken door:** over hoe Breda de uitvoering van de energietransitie versnelt en opschaalt.
- **We zijn innovatief:** over hoe Breda samen met partners werkt aan slimme en toekomstgerichte oplossingen.
- **We zijn een spin in het web:** over de verbindende rol van de gemeente tussen inwoners, ondernemers, overheden, netbeheerders en marktpartijen.
- **Verduurzamen zit in ons DNA:** over hoe verduurzaming doorwerkt in het gemeentelijk denken en handelen.

Naast deze inhoudelijke uitwerking bevat de begroting de financiële onderbouwing en risico's. Per dossier wordt bij vaststelling bepaald wat de concrete ambitie is om monitoring te faciliteren.

WE PAKKEN DOOR

De energietransitie is op het punt gekomen dat vraagt om een opschaling en versnelling van de uitvoering en een sterke nadruk op samenhang van het energiesysteem in de analyse.

Het college en de gemeenteraad stellen het Warmteprogramma vast waarin duidelijk wordt wat de duurzame warmteoplossing in wijken en op bedrijventerreinen gaat zijn. Dat geeft duidelijkheid. We vertalen deze uitwerking de komende jaren naar uitvoering. We richten het Energiehuis op en bouwen het uit om alle inwoners en bedrijven te bedienen. Met het Energiehuis informeren en helpen we inwoners en ondernemers bij de transitie en de mogelijkheden voor ondersteuning door overheden. We maken de keuzes en de samenhang inzichtelijk bijvoorbeeld over het opladen van je voertuig met je eigen opgewekte zonnestroom. We zijn er voor iedereen die vragen heeft en we hebben extra aandacht voor 3 focusdoelgroepen, namelijk de groep die energie- en/of vervoersarmoede beleeft, de groep die een grote verduurzamingsopgave heeft (labels EFG) en de groep die voor een verhuizing of verbouwing staat. Dit betekent dat we ongelijk investeren ten behoeve van kansengelijkheid.

Op het gebied van laadinfrastructuur voor elektrische voertuigen zetten we met de Bredase Agenda Laadinfrastructuur (BAL) de stap naar een aansturingsmodel waarbij we als gemeente meer regie pakken op onderwerpen, zoals de prijs van laden. Ook zetten we in op het mogelijk maken van kabelgoottegels, het stimuleren van slim laden en bidirectioneel laden. Hiermee kan de impact van laden op het elektriciteitsnet (en daarmee netcongestie) worden verminderd.

Het elektriciteitsnet moet op grote schaal verzwaard worden. Dit geldt voor hoogspanning, middenspanning en laagspanning. Als gemeente werken we samen met Enexis en TenneT om deze opgave voortvarend op te pakken.

In 2027 pakken we ook door in de verduurzaming van de Bredase mobiliteit. Mobiliteit is niet alleen cruciaal om onze CO_2-doelstellingen te halen, maar speelt in toenemende mate een rol in het robuust maken van het energiesysteem. In totaal is de CO_2 -uitstoot van mobiliteit ongeveer 150 kton (excl. snelwegen). Maar mobiliteit zorgt ook voor andere uitstoot, zoals stikstof, fijnstof en geluid. Daarnaast ervaren sommige inwoners van Breda problemen met de betaalbaarheid van mobiliteit (vervoersarmoede). Dit verklaart de centrale rol die mobiliteit naast elektriciteit en warmte speelt in het klimaatprogramma.

We werken verder aan de voorbereiding van de invoering van de zero-emissiezone in de binnenstad voor vrachtverkeer in 2029. In dit kader bekijken we ook de effecten van uitbreiding van de zone voor andere voertuigtypen, zoals bromfietsen en/of kleine aanpassingen aan het gebied om ongewenste route-effecten te voorkomen. Deelauto's, deelfietsen en andere vormen van deelmobiliteit helpen om de schaarse ruimte op straat slimmer te gebruiken. We gaan deelmobiliteit stimuleren en de mogelijkheden uitbreiden als alternatief voor eigen autobezit.

We onderzoeken hoe bij nieuwbouw, zowel woningbouw als bedrijventerreinen, ZLT-warmteoplossingen (zeer lage temperatuur) inpasbaar zijn. We onderzoeken de kansen voor een MT-warmtenet (middentemperatuur) in het stadscentrum inclusief de ontwikkeling van warmtebronnen, zoals geothermie.

WE ZIJN INNOVATIEF

We verkennen samen met partners actief welke mogelijkheden zich nu en in de toekomst ontwikkelen voor inwoners en bedrijven. Daarnaast zoeken we naar oplossingen en implementeren oplossingen voor een betaalbare, duurzame en leveringszekere energievoorziening.

We onderzoeken de potentie van bronnen, zoals geothermie en kijken hoe dit mogelijk beschikbaar gemaakt kan worden. We bekijken hoe een 'all electric'-wijk in de praktijk van de inwoner vorm gaat krijgen. Dit is input voor de communicatie via het Energiehuis. We kijken ook naar meer vooruitstrevende oplossingen, zoals grensoverschrijdende samenwerking op bijvoorbeeld Hazeldonk.

Belangrijk is om bij alles wat we doen de inwoner en ondernemer centraal te stellen. We richten het Energiehuis zo in dat iedere inwoner en ondernemer met zijn vragen over verduurzaming, besparing, warmteoplossingen en transitie terecht kan.

WE ZIJN DE SPIN IN HET WEB

In de gemeente komen de wensen en vragen van inwoners en ondernemers en de vele beleidsmaatregelen, zoals landelijke subsidies samen. Daar wordt de inzet concreet en moeten daadwerkelijk maatregelen genomen worden. De gemeente Breda wil de verbinder zijn. Hierdoor kunnen inwoners en ondernemers zo goed mogelijk gebruikmaken van bestaande regelingen en weten wat voor regels er gelden. Daarnaast nemen we zo de signalen die we in wijken en in de uitvoering oppakken mee om het beleid aan te scherpen.

De klimaatopgave vergt samenwerking tussen overheden, netbeheerders, inwoners, bedrijven en marktpartijen. De oplossingen vragen vaak een combinatie van techniek, passende markt- en contractvormen en ondersteunend beleid. Breda neemt daarom actief deel aan relevante samenwerkings- en overlegstructuren om deze oplossingen mogelijk te maken.

Bestuurlijk werken we regionaal samen. Dat doen we in de Energieregio West-Brabant (voorheen RES), met de provincie en in SRBT-verband. We vertalen Europese en landelijke wetgeving door, beïnvloeden waar mogelijk en duiden de impact voor inwoners en bedrijven.

We sluiten ons aan bij de provinciale ontwikkeling van een warmtebedrijf en zorgen dat we inspelen op nieuwe ontwikkelingen en actief betrokken zijn bij te maken keuzes. Samen met Rijk, provincie en andere betrokkenen werken we toe naar een duurzaam en betaalbaar Amernet.

Vanzelfsprekend hebben we een uitstekende relatie met Enexis en TenneT. Alleen zo kunnen we netverzwaring en netbewuste nieuwbouw zo efficiënt mogelijk uitrollen.

We hechten erg aan initiatieven vanuit wijken en groepen burgers. Wijkraden en bewonersinitiatieven worden actief ondersteund. Ook bedrijven die met initiatieven voor bijvoorbeeld Energy Hubs komen, kunnen rekenen op een proactieve gemeente.

VERDUURZAMEN ZIT IN ONS DNA

De doelstelling om klimaatneutraal te worden en een robuust energiesysteem op te bouwen, raakt vele beleidsterreinen van de gemeente. Dat vergt soms een wat andere manier van werken, denk aan netcongestie. Verduurzaming is een vanzelfsprekendheid in denken en handelen van de gemeente.

Besparen van energie blijft hierbij het beginpunt. Energiebesparing helpt niet alleen bij CO_2-reductie, maar draagt ook bij aan betaalbaarheid, leveringszekerheid en het beperken van investeringen in energie-infrastructuur.

Dat merk je in de samenhang van beleid. Voor het versterken van natuur, landschap en biodiversiteit werken we in 2027 aan de projecten, zoals opgenomen in programma 3, thema Breda is een duurzame en bestendige stad.

We sluiten aan bij autonome ontwikkelingen en richten ons daarbij nadrukkelijk op het wegnemen van belemmeringen, het ondersteunen van inwoners en bedrijven en het realiseren van de randvoorwaarden die nodig zijn voor de energietransitie. We willen mensen verleiden om hun gedrag aan te passen en vaker te kiezen voor schone mobiliteit als dit kan. Bijvoorbeeld om vaker met de fiets naar de binnenstad te komen. We zetten daarom in op een gedragscampagne op het gebied van vervoerswijzekeuze.

Netbewust denken zal centraal moeten staan om ontwikkelingen ten aanzien van nieuwbouw van woningen en bedrijventerreinen te realiseren. Het project Grote Oogst dat we samen met de provincie oppakken bij de Krogten is hier een voorbeeld van.

Uiteraard blijven we ons inzetten voor bewezen effectieve maatregelen, zoals het Volkshuisvestingsfonds, de aanpak van Verenigingen van Eigenaren en isolatiesubsidies. We maken onze organisatie klaar om onze wettelijke taken rondom de warmtetransitie te vervullen, in lijn met de Wcw en Wgiw. Dat betekent dat we processen inregelen rondom warmtekavels, kavelplannen, vergunningverlening, betaalbaarheidstoets en de vergewisplicht.

We gaan verder in de voorbereiding van de realisatie van mobiliteitshubs (P+R parkeren en fiets bij OV).

Mobiliteit vormt een integraal onderdeel van de opzet van het energiesysteem in onze stedelijke ontwikkeling.

RISICO'S

- Netcongestie: de ontwikkelingen rond de aanpak van netcongestie kunnen grote impact hebben op woningbouw, economische ontwikkeling, elektrificatie van mobiliteit en de uitvoerbaarheid van de energietransitie. De gemeente ziet hierin ook een kans om bovengenoemde zaken op een duurzame manier toekomstbestendig vorm te geven.
- Schaarste aan gespecialiseerd personeel: de energietransitie vraagt om specialistische expertise. Deze is schaars en duur doordat alle gemeenten hiernaar zoeken. Dit zet de uitvoeringskracht onder druk.
- Belemmeringen door wet- en regelgeving: verduurzaming van maatschappelijk vastgoed loopt tegen complexe wet- en regelgeving aan, onder andere bij monumenten. Dit vertraagt de uitvoering en verhoogt kosten.
- Afhankelijkheid van externe randvoorwaarden en financiering: een groot deel van de uitvoering wordt gefinancierd uit tijdelijke rijksmiddelen. Verandering of afschaling van de middelen kan leiden tot vertraging of aanvullende druk op de gemeentelijke middelen. Het verduurzamen van het wagenpark is afhankelijk van netcapaciteit en eisen van verzekeraars. Dit kan de voortgang beperken.
- Beperkingen vanuit natuurbescherming onder het Soortenmanagement Plan (SMP): de strikte toepassing van het Soortenmanagementplan door Omgevingsdienst en provincie maakt verduurzaming voor inwoners complex en kostbaar. Dit vormt een risico voor zowel biodiversiteit als de snelheid van (legale) verduurzaming.
- Beperkte directe sturingsmogelijkheden en sterke externe afhankelijkheden: een groot deel van de CO_2-reductie is afhankelijk van keuzes van externe partijen (netbeheerder, corporaties, marktpartijen) en geopolitieke ontwikkelingen. Dit vraagt om stevige samenwerkingsafspraken, tijdige agendering en bestuurlijke escalatie waar nodig. Externe (autonome) ontwikkelingen kunnen leiden tot zowel versnelling als stagnatie van de energietransitie.
- Beperkte beïnvloedbaarheid van gedrag en markt: het behalen van klimaatdoelen is mede afhankelijk van keuzes van inwoners en bedrijven. Deze zijn slechts deels stuurbaar. Dit vraagt om een gerichte CO_2-routekaart, een versterkte gedragsaanpak (bijvoorbeeld via het Energiehuis) en inzet op maatregelen met hoge effectiviteit.
- Betaalbaarheid en ongelijke toegang tot verduurzaming: er bestaat een risico dat inwoners of ondernemers met beperkte financiële ruimte onvoldoende kunnen meekomen in de energietransitie of gebruik kunnen maken van regelingen waardoor energiearmoede, vervoersarmoede en ongelijkheid blijven bestaan.

FINANCIËLE PARAGRAAF

Het uitvoeringsprogramma Klimaat verschuift in de periode 2027–2030 van beleid naar een steeds intensievere uitvoeringsfase. De focus ligt daarbij op de warmtetransitie, netcongestie, elektrificatie, het energiehuis en mobiliteit. De financiering van het programma bestaat uit een mix van gemeentelijke middelen, rijksmiddelen en reserves. Een belangrijk deel van de financiering komt vanuit het Rijk, met name via de CDOKE-regeling. Daarnaast wordt gebruikgemaakt van andere rijksregelingen, zoals voor energiearmoede, isolatie en het Volkshuisvestingsfonds. Door deze financieringsmix is het programma in belangrijke mate afhankelijk van tijdelijke en externe middelen, terwijl de uitvoering van de opgave steeds meer een structureel karakter krijgt.

In het bestuursakkoord zijn aanvullende middelen beschikbaar gesteld voor de uitvoering van de klimaatopgave. Zo wordt voor de periode 2027-2030 € 2,7 miljoen aan gemeentelijke cofinanciering beschikbaar gesteld voor de voortzetting van de inzet vanuit het Volkshuisvestingsfonds. Daarnaast is € 0,5 miljoen per jaar beschikbaar voor de opgaven rond elektrificatie, netgongestie en duurzame energie. Voor de warmteaanpak is € 0,25 miljoen per jaar beschikbaar gesteld.

De CDOKE-middelen spelen hierin een belangrijke rol. Deze middelen financieren een groot deel van de personele capaciteit en ondersteunen de uitvoering van de klimaatopgave. Tegelijkertijd neemt de uitvoeringsopgave de komende jaren verder toe, onder meer door de groei van de warmtetransitie, de aanpak van netcongestie en de ondersteuning van inwoners en bedrijven bij verduurzaming. Hierdoor neemt de spanning tussen de beschikbare middelen en de benodigde uitvoeringskracht richting 2030 geleidelijk toe.

Naarmate de uitvoering verder wordt opgeschaald, vraagt dit blijvende aandacht voor de balans tussen de beschikbare middelen en de omvang van de opgave. De aanvullende middelen uit het bestuursakkoord versterken de uitvoeringskracht in de komende jaren, maar nemen de afhankelijkheid van externe financiering niet weg. De beschikbare ruimte in de eerste jaren is daarbij mede nodig om toekomstige verplichtingen en uitvoeringskosten op te vangen. Voor 2027 zijn de benodigde middelen beschikbaar. Voor de periode daarna blijft de verdere ontwikkeling van de opgave afhankelijk van toekomstige bestuurlijke keuzes en beschikbare financieringsmogelijkheden.

Tegelijkertijd levert dit uitvoeringsniveau een belangrijke bijdrage aan het realiseren van de klimaatdoelstelling van Breda. We versnellen de warmtetransitie, dragen bij aan oplossingen voor netcongestie, ondersteunen inwoners en bedrijven via het Energiehuis en verminderen daarmee de CO_2-uitstoot in mobiliteit en gebouwen. Een lager uitvoeringsniveau of verdere vertraging heeft gevolgen voor het tempo waarin deze doelen kunnen worden gerealiseerd.

Daarom blijven duidelijke keuzes nodig in de inzet en uitvoering van het programma. Bijsturing is vooral mogelijk door prioritering binnen de opgave en door keuzes in de mate en wijze van ondersteuning van inwoners en bedrijven. Tegelijkertijd blijft het van belang om actief samen te werken met partners en beschikbare externe financieringsmogelijkheden optimaal te benutten. Daarnaast vraagt de structurele ontwikkeling van de klimaatopgave om blijvende aandacht voor passende en duurzame financiering. Voor grotere investeringsopgaven, zoals warmte-infrastructuur, energievoorzieningen en gebiedsgerichte ontwikkelingen, vindt afzonderlijke bestuurlijke afweging en besluitvorming plaats.

Beschikbare middelen	**Eigen of externe financiering**	**2026**	**2027**
Klimaatplan	Breda	987.848	1.767.315
SPUK Cdoke per jaarschijf	Rijk	3.258.593	6.409.225
SPUK Cdoke 2025 > 2026 > 2027 (max 3 jaren overboeken)	Rijk	3.000.000	3.361.093
DU Cdoke 2027 - wordt met BERAP doorgezet	Rijk		-2.500.000
SPUK energiearmoede	Rijk	1.358.670	833.750
SPUK volkshuisvestingsfonds:			
VHF tranche 1	Rijk	4.950.750	5.214.125
	Breda	2.121.750	2.234.625
VHF tranche 2	Rijk	3.209.961	4.271.672
	Breda	1.501.951	684.328
SPUK Lokaal Isolatieplan tranche 1	Rijk	2.471.053	
SPUK Lokaal Isolatieplan tranche 2	Rijk	28.947	3.800.000
SPUK Natuurinclusief isoleren - SMP	Rijk	150.000	150.000
Laadplein Chasséveld (investering)	Rijk	124.000	
Laadplein Chasséveld (investering)	Breda	132.000	-
SMP (SoortenManagementPlan) - investering	Breda	280.000	-
Energie transitiefonds Breda (ETF)	Breda	250.000	250.000
Klimaatfonds (Reserve, € 1.989.000 basisbedrag ultimo 2026)	Breda	282.028	307.157
Totale beschikbare middelen tbv ambities klimaat		**24.107.551**	**26.783.290**

CONCRETE MAATREGELEN IN 2027

- Voortvarend doorpakken op de aanpak netcongestie
- Opstarten Energiehuis en werken aan doorontwikkeling
- Vaststellen warmteprogramma en vertalen naar uitvoering

- Vaststellen van een Bredase Agenda Laadinfrastructuur en uitwerken van de bijbehorende maatregelen
- Vaststellen van maatregelen om Kabelgoottegels mogelijk te maken
- Ondersteunen van bedrijven/bedrijventerreinen bij elektrificatie en collectieve oplossingen
- Inbedden wettelijke taken in het kader van Wet Collectieve Warmte en de Wet Gemeentelijke Instrumenten Warmtetransitie
- Netbewuste gebiedsontwikkeling en nieuwbouw
- Gedragscampagne schone mobiliteit en vervoerswijze keuze
- Opstarten onderzoek Midden Temperatuur warmtenet in het Centrum
- Voorbereiding implementatie Zero Emissiezone en onderzoek mogelijk uitbreiding andere voertuigtypen
- Onderzoeken duurzame bronnen waaronder geothermie
- Uitrollen pilot all electric wijk
- Aansluiten bij provinciale ontwikkeling warmtebedrijf. Betaalbaarheid en publieke regie staan hierbij centraal.
- Versterken inzet op Volkshuisvestingsfonds en isolatiesubsidies met een sterke focus op energiearmoede
- Voorbereiding mobiliteitshubs

Klimaatbegroting Breda 2027-2030 1